

1. Hvorfor er grønnstrukturspørsmål aktuelle nå?

Fortetting som strategi for en miljøvennlig by- og tettstedsutvikling stiller kommunene overfor store og nye utfordringer.

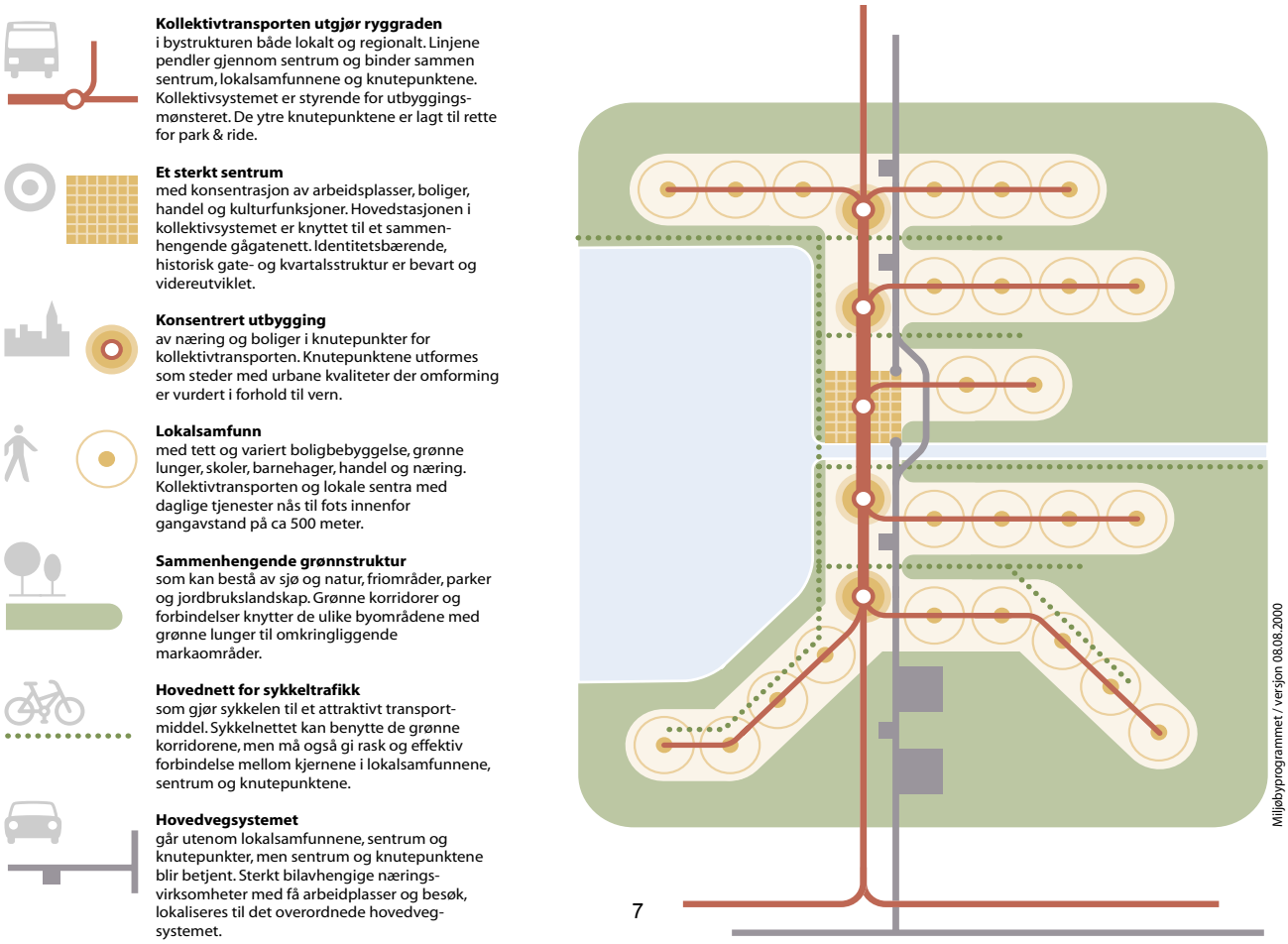
St.meld. nr 23 (2001-2002) "Bedre miljø i byer og tettsteder" sammenfatter og forsterker den nasjonale by- og tettstedspolitikken. Her tydeliggjøres de beste grepene regionalt og lokalt, og hovedansvaret for å bidra til en bærekraftig by- og tettstedsutvikling legges til kommunene.

Planmyndighetene bes om å støtte opp om, og å ha særskilt fokus på fire hovedstrukturer i den fysiske planleggingen;

- Utbyggingsmønsteret
- **Grønnstrukturen**
- Transportstrukturen
- Senterstrukturen

Målsettingene er rettet mot å utvikle tette og funksjonelle byer/tettsteder hvor det bl.a. legges vekt på miljøvennlig transport og lett tilgjengelig og attraktiv grønnstruktur. I figur 1 er hovedelementene i en miljøvennlig bystruktur vist. Grønnstrukturen er vist som kiler inn mot sentrum og som ramme rundt tettstedet/byen.

Fig. 1. Hovedelementer i en miljøvennlig bystruktur.

Grimstad kommune utga i 1999 en rapport som pekte på at 33% av de regulerte lekeplassene i seks boligområder ikke lenger eksisterte, - de var tatt til andre formål (se fig. 2). Dette illustrerer en av utfordringene planmyndighetene står ovenfor i by- og tettstedsplanleggingen, og understreker behovet for at de grønne verdiene må komme langt sterkere inn som fundament for all by- og tettstedsplanlegging enn det som har vært vanlig til nå. Denne veilederen er et viktig verktøy i denne sammenhengen.

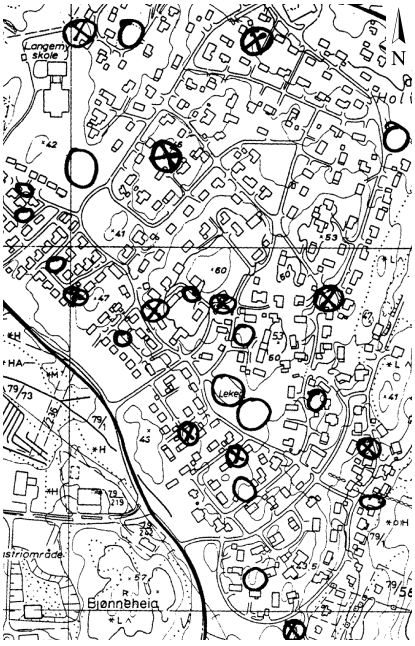

Fig. 2. Endring i lekeareal i Grimstad kommune.

Regulerte lekeplasser som er "borte"

Regulerte lekeplasser som er opparbeidet

Fig. 3. Hva grønnstruktur er.
Grønnstrukturen er veven av mer eller mindre sammenhengende, store og små naturpregede områder i byer og tettsteder og består av:

1. Overgangssonen mellom by og land, dvs. de nærmeste 1-2 km inn i de store natur- og kulturlandskapsområdene rundt byen
2. Store og små naturområder i byen inkludert strandområder, kystsonen, sjøer, tjern, elver og bekker
3. Parker, institusjonsområder, skolegårder, kirkegårder, alléer og andre opparbeidete grønne områder
4. Jordbruksområder og kolonihager i byen
5. Private hager/fellesarealer i boligområdene
6. Grønne "restområder" som både kan ha kultur- og naturpreg, f. eks. rivetomter, industritomter, fyllinger, løkker, veikanter, ulike kantsoner og lignende

Det vil være av avgjørende betydning i tiden framover at kommunene skaffer seg oversikt over ulike typer områder i grønnstrukturen, jfr. fig.3, hva de inneholder og hvem de er viktige for (mennesker i ulike aldersgrupper, dyr, planter osv.) slik at de kan ivaretas gjennom planlegging.

Ulike grønne verdier og funksjoner i grønnstrukturen kan være i konflikt med hverandre og må derfor først vurderes hver for seg, for at man seinere eventuelt kan gjøre prioriteringer. Med verdi menes her hva områdene inneholder av plante- og dyreliv, og hva de betyr estetisk og opplevelsesmessig for oss. Funksjoner er knyttet til aktivitet og bruk; som f.eks. spredningskorridorer for planter og dyr, transportåre, lekeområde for mennesker, luft- og vannrensing osv. Grønnstrukturens ulike verdier og flerfunksjonelle betydning er nærmere beskrevet i tidligere DN-håndbok nr 6 (1994).

For mer utfyllende informasjon om hva aktuelle stortingsmeldinger viser til, samordning med andre statlige oppgaver og mål, samt forholdet til AREALIS, nøkkeltall og naturbasen, henvises det til vedleggene 5.7 - 5.9.

EIRIK